

ÉRTELMI FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐK ÉS SEGÍTŐIK ORSZÁGOS ÉRDEKVÉDELMI SZÖVETSÉGE

telefon/fax:
1/411-1356,
1/411-1357

levelezési cím:
1365 Budapest, Pf. 705.

e-mail:
efoesz@efoesz.hu
honlap:
www.efoesz.hu

számlaszám:
11705008-20091619
Adószám: 19002529-1-41

OKÉV Reg. szám:
07-0411-02

Együtt könnyebb!

Könnyen érthetően...

Tisztelt Országgyűlési Képviselő Asszony/Úr!

Az Értelmi Fogyatékossgal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége elfogadhatatlannak tartja a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló és 2010. évi költségvetést megalapozó úgynevezett „salátatörvényben” megfogalmazott, a fogyatékosügyet érintő számokat és szabályokat.

A 2007 júliusában a Magyar Országgyűlés által elfogadott Fogyatékossgal élő Személyek Jogairól szóló ENSZ Egyezmény valamennyi cikkét sértik azok a tervek – így például a nappali ellátók kizárása a szociális foglalkoztatás rendszeréből vagy a nagylétszámú bentlakásos intézmények átalakítási határidejének 4 évvel történő eltolása – amelyek a költségvetési törvényben megfogalmazódtak.

Mellékelten megküldjük Önnek az észrevételeinket és javaslatainkat röviden összefoglaló dokumentumot a legfontosabb problémákról.

Amennyiben módosító indítványok benyújtásával segíteni szeretne abban, hogy az értelmi fogyatékos emberek, családjaik és a számukra egyéni szükségletre alapozott szolgáltatásokat nyújtó civil szervezetek ne kerüljenek csődhelyzetbe Szövetségünk javaslataival szívesen áll az Ön rendelkezésére.

Az ÉFOÉSZ közel 30 éves fennállása alatt mindig tárgyalásos úton, közös kompromisszumos javaslatok kidolgozásával igyekezett az általa képviselt emberek számára magasabb életminőséget és a társadalmi integráció megvalósítását biztosító eredményeket elérni.

A költségvetést érintő törvénytervezetek kapcsán is elsősorban a problémák tárgyalásos úton történő rendezésében hiszünk, de amennyiben erre nincs lehetőség, így 22 tagszervezetünkkel és 22 000 tagunkkal együtt csatlakozunk a tervezett, több szervezet összefogásával megvalósuló tiltakozó demonstrációk előkészítéséhez.

Budapest, 2009. október 6.

Gyene Piroska
elnök

Kovács Melinda
ügyvezető igazgató

Észrevételek

a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetési törvény tervezetéhez (T/10554) és

a 2010. évi költségvetést megalapozó egyes törvények módosításához (T/10679)

Az Értelmi Fogyatékosággal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetségének elnöksége aggodalommal figyeli a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetésének és az azt megalapozó törvények módosításának irányait.

A költségvetési törvény tervezete szerint jövőre valamennyi, a fogyatékosügyet érintő forrás a más ágazatoktól történő elvonás mértékét messze meghaladó arányban csökken.

Nyilvánvalóan az egyes szolgáltatások tekintetében közel 50 %-os csökkenés nemcsak a 2010-es évet érinti, hanem évtizedekkel visszaveti, megszünteti azokat az ellátásokat, amelyeknek létrehozását is csak több évtizedes érdekvédelmi munkával sikerült elérni.

Az alábbiakban bemutatjuk azokat a legfontosabb területeket és összefüggéseket, amelyeket az elvonások érintenek:

1. Nappali ellátások-szociális foglalkoztatás

A költségvetési törvénytervezet 3. számú mellékletének 11. g pontja alapján, 2010-ben azon személyek után, akiknek a jogcímén szociális foglalkoztatási támogatást folyósítanak, nappali ellátás után igénybe vehető normatíva nem igényelhető.

Ez azt jelenteni, hogy az értelmi fogyatékosággal élő személyek napközi otthonaiban meg kell szüntetni a szociális foglalkoztatást. Ez egyfelől fenyegeti a **nappali ellátók** fennmaradását, mert a két támogatás együttes összegéből fedezhetőek a működési költségek. Másfelől veszélybe kerül az ellátottak eddigi – munkatevékenységen keresztül megvalósuló – fejlesztése, továbbá jelentős bevételről fosztja meg az értelmi fogyatékos emberek családjait, hiszen a szociális foglalkoztatásból az érintettek jövedelmet szereztek.

Az állami bevételeket is csökkenti az intézkedés, hiszen a munkaadói és munkavállalói járulékokból, illetve a fogyasztási adóból a támogatás eddig visszakerült a költségvetésbe.

A nappali ellátás és az intézményi foglalkoztatás – az intézményi kiadások ésszerűsítését lehetővé tevő, szakmai létszámnormák jogszabályi átalakításával – továbbra is fenntartható volna.

2. Tartós bentlakást nyújtó intézmények átalakításának elhalasztása és a normatív finanszírozás csökkentése

A költségvetést megalapozó törvények módosítását összefogó úgynevezett „salátatörvény” 46. §. 5 bekezdése alapján, a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény 29. §-ában meghatározott **tartós bentlakásos intézmények átalakításának határidejét** 2010. január 1-ről 2013. december 31-re tolná ki. Az 1998-ban meghatározott – ám azóta, még csak tervek szintjén sem kidolgozott átalakítás szükségességére a hazai szervezetek mellett már több nemzetközi emberi jogi szervezet is felhívta a kormányzat figyelmét.

E határidő módosítása – nemzetközi egyezményekben vállalt kötelezettségeinket is tekintve - elfogadhatatlan, mert az átalakítást előíró, 11 éve hatályos törvény ellenére semmilyen érdemi előrelépés nem történt. A fogyatékossgal élő emberek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény ilyen irányú módosítását csak abban az esetben fogadjuk el, ha az –az akadálymentesítéshez hasonlóan - egy időbeli ütemezést tartalmazó stratégiával együtt kerül elfogadásra.

Mindemellett a tartós bentlakásos elhelyezés biztosítása után járó **normatíva** 16 %-os megnyírbálása csődhelyzetbe juttatja ezeket az intézményeket. A normatíva 5 éve tartó folyamatos csökkenése, a pályázati források hiánya, valamint az infrastrukturális szinten tartás forráshiány miatti elmaradása az állami intézményeknél korszerűbb, kislétszámú, családias ellátásokat biztosító civil szolgáltatókat biztosan bezárásra ítéli, mert egyfelől csökkenti az igénybe vehető állami támogatás mértékét, másfelől a szociális foglalkoztatásra szánt összeg, drasztikus 50 %- os csökkentésével lehetetlenné teszi az ellátottak számára, hogy az intézmény fennmaradáshoz szükséges térítési díjat meg tudják fizetni.

Az önkormányzati fenntartókat segítő kistérségi, illetve az egyházi fenntartók számára hozzáférhető egyházi kiegészítő normatíva mellett a **civil fenntartók** számára semmilyen kiegészítő támogatás igénybevitelére nincs lehetőség, így a kettős szorítás hatására nem marad más választásuk, mint a lakóotthonok bezárása. Csakhogy ezek a szolgáltatások a fogyatékossgal élő emberek számára az otthont jelentik, innen – a hajléktalan szállókat kivéve - nincs hova menniük.

Szövetségünk évek óta szorgalmazza egy önálló, a nagyintézményi normatívánál magasabb összegű lakóotthoni normatíva sor bevezetését a költségvetésbe. Országosan mintegy 200 lakóotthon működik hozzávetőlegesen 3000 férőhellyel, nagyrészt civil szervezetek fenntartásában.

3. A fogyatékos emberek foglalkoztatását érintő elvonások

A **szociális foglalkoztatási támogatás** intézményi jogviszonyhoz kötött támogatási forma, és mint ilyen a legsúlyosabb fogyatékossgal élő emberek intézményen belül foglalkoztatáshoz nyújtott támogatás. 2010-ben, a 2009. évi tényadatokhoz képest 62 %-os elvonást tartalmaz a költségvetési terv. Ez azt jelenti, hogy a szociális foglalkoztatottaknak a 2/3-a elveszíti a munkáját a 2010-ben.

A fogyatékos személyek nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatását segítő **bértámogatásokra** szánt összeg a 2009. évi tényhez képest 30 %-kal csökken. Magyarországon a fogyatékos emberek nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatása töredéke a más európai országokban ilyen formában foglalkoztatottakénak. A fogyatékossgal élő emberek alacsony foglalkoztatottsági szintjének emelésére már az Európai Unió is több alkalommal figyelmeztetett.

A szociális intézményi foglalkoztatási támogatási sor legalább 3 mrd forintos megemelésére szükség van ahhoz, hogy a nyílt munkaerőpiacon munkát vállalni nem tudó személyek egyébként is alacsony életminősége legalább fenntartható legyen a következő évben.

Az intézményi foglalkoztatási normatíva csökkentésekor gyakori a csalásokra való hivatkozás. A civil szervezetek erre a problémára már a szakmai szabályok megalkotásakor felhívták a figyelmet. Erre a kérdésre azonban nem a támogatás megnyírbálása, hanem a szakmai szabályok pontosítása és a hatékonyabb ellenőrzési rendszer kiépítése az elfogadható válasz.

4. A szociális ellátásokat érintő egyéb elvonások

A **támogató szolgálatok** számára, amelyek a fogyatékos személyek önálló életviteléhez nyújtanak személyi segítséget és szállítási szolgáltatást, 2009-ben 6,5 mrd Ft pályázati forrás állt rendelkezésre tevékenységük finanszírozására. Ugyanerre, 2010-ben 3 mrd forintot irányoz elő a költségvetési törvénytervezet.

A támogató szolgáltatások 2003 óta segítik –egyre csökkenő állami támogatás mellett - a családban vagy egyedül élő fogyatékos személyek mindennapi életét. Az otthoni segítségnyújtás mellett, naponta orvoshoz, fejlesztésre, iskolába vagy munkahelyekre szállítják az önálló közlekedésükben akadályozott embereket. Ők a sem anyagi, sem fizikai értelemben nem hozzáférhető közösségi közlekedést nem tudják igénybe venni, tehát a szolgáltatások megszűnésével otthonaikban rekednek. 2009. januárja óta a szolgálatok egy szigorú ellenőrzési rendszer bevezetésével pályázati forrásból és csekély mértékű igénybevevői térítési díjből működnek. Az egyéni igényekre alapozott, és kiépített szolgáltatási hálózatból történő 3 mrd forintos elvonás nem teszi lehetővé a szolgáltatások olyan átszervezését, hogy ahhoz egyenlő mértékben az ország valamennyi pontján hozzáférjenek a fogyatékos emberek

5. A közoktatást érintő elvonások:

A **korai fejlesztéshez** adott támogatás 14 %-kal, a **fejlesztő felkészítéshez** nyújtott támogatás 6 %-kal csökken. A támogatás tényleges csökkentése mellett az elszámolási szabályok változása miatt további forrásoktól esnek el a szolgáltatók. A szolgáltatóknak az alapműködést biztosító támogatásokra akkor is szükségük van, amikor az intézményekben nincs igénybevevő, hiszen szakmai munka, felkészülés, adminisztráció ezekben az időszakokban is folyik.

Összegzés

Az elmúlt években a fogyatékosügyi feladatokra szánt források folyamatosan - 2010. évben a más forrásokat érintő 14-19 %-os csökkenési mértéket messze meghaladva, mintegy 22-24 %-kal - csökkenek.

Az újabb elvonások lehetetlen helyzetbe hozzák a tartalékaikat az elmúlt években felélő családokat és megszűnésre ítélik a támogató szolgáltatások fenntartóit.

A magyar Országgyűlés 2007 júliusában –ellenszavazat és tartózkodás nélkül – ratifikálta, az azóta már hatályba lépett Fogyatékosággal Élő Személyek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt. Magyarország e dokumentum aláírásával nemzetközi szinten is kötelezettséget és felelősséget vállalt azért, hogy fogyatékosággal élő állampolgárai számára is ugyanolyan lehetőségeket biztosítson az élet minden területén, mint mások számára. A 2010. évi költségvetés tervezet ezzel a vállalással nyíltan szembemegy, amikor a több évtizede halogatott fejlesztések helyett, még a hátrányok kiegyenlítését szolgáló támogatásokat is elvonja a fogyatékos emberektől.

Budapest, 2009. október 6.

Kovács Melinda

ügyvezető igazgató